

Lesbrief bij: Vleugels

Van zittenblijver naar hoogvlieger
-vertelvoorstelling voor groep 6 t/m 8-

Binnenkort bezoek je met je leerlingen de vertelvoorstelling *Vleugels*. Een avontuurlijk succesverhaal over een bijzonder slechte leerling.

Onze ervaring leert dat een verhaal nog meer op zijn plek valt als er voorafgaand aandacht aan besteed wordt. Deze lesbrief biedt verschillende opdrachten die je als zodanig kunt uitvoeren, of naar eigen inzicht kunt aanpassen op een project of les waar je al mee bezig bent. Pas de opdracht eventueel aan in niveau.

Afsluitend vind je een aantal vragen voor een nagesprek in de klas. Hiermee kan een brug geslagen worden tussen de voorstellingservaring en de belevingswereld van de leerlingen.

Wij hopen je met deze lesbrief te inspireren.

Over de voorstelling:

Anton is een vreselijke leerling. Hij kan niet stilzitten en drijft de meesters tot wanhoop. 'Dat wordt nooit wat met jou,' gromt z'n vader. 'Jij bent de naam Fokker niet waard.' En dan blijft hij ook nog voor de zoveelste keer zitten, terwijl hij juist droomt van vliegen! Anton besluit zijn droom te volgen. Dwars door alle tegenslagen heen bouwt hij een echt vliegtuig en leert er zelfs mee vliegen. Anton leert iedereen wat doorzetten is.

Heb je vragen of wil je vooraf iets bespreken? Neem dan contact op via: info@verteltheater.nl

Tot snel!

Janna de Lathouder

Inhoudsopgave

Voorafgaand aan de voorstelling:

1. Wie is Anton Fokker?	...waargebeurd!
2. De 2 ^e industriële revolutie	...wat was er wel en niet rond 1900? Een quiz
3. School rond 1900	...foto's tonen en vertellen
4. Een gevaarlijke droom	...eerdere (mislukte) vliegpogingen
5. Hoe vliegt een vliegtuig?	...twee filmpjes van schoolTV

Verwerking in de klas:

6. Vragen voor een nagesprek.	...Klassikaal reflecteren

1. Wie is Anton Fokker? Waargebeurd!

Anthony Fokker werd geboren in 1890 in het warme Oost-Indië. Toen hij vier was verhuisde hij met z'n ouders en zus Toos naar Nederland om naar school te gaan. Ineens moest Anton schoenen gaan dragen en de hele dag rechtop zitten om te luisteren naar de meesters. Dat was niks voor hem. Hij zat veel liever op zijn zolderkamer te knutselen.

Anton stond al gauw bekend als deugniet. Hij was bepaald niet de favoriete leerling van de school.

Foto van de jonge Anthony (met zijn zus)

2. De 2^e industriële revolutie

Anton Fokker was in het jaar 1900, 10 jaar oud. Wat was er toen al uitgevonden, en wat nog niet? Kom er achter met deze quiz.

-Knip de kaartjes van bijlage 1 (onderaan deze brief) uit en verdeel over (groepjes) leerlingen.

-Leg het kaartje met het jaartal **1900** in het midden.

-De groepjes mogen links (eerder dan 1900) of rechts (na 1900) hun kaartje neerleggen op de juiste plek tussen de kaartjes van hun klasgenoten > tussen welke twee uitvindingen zij denken dat hun kaartje past. Tip: er zitten in dit lijstje evenveel uitvindingen voor als na 1900.

1. Olympische spelen
(800 jr voor chr.)	6. Deurbel (1831)	13. Zonnebril (1929)
2. Vuurwerk (plm 800)	7. Telefoon (1876)	14. Balpen (1938)
3. Nederlands
volkslied (1572)	8. Auto (1885)	15. Kleuren TV (1967)
4. Drop (1760)	9. Eiffeltoren (1889)	16. De Efteling (1951)
5. Treinen (1804)	10. 1900	17. Flevoland (1986)
	11. Bioscoop (1905)	18. Digibord (1991)
	12. Smeerkaas (1911)	19. Euro muntgeld ('02)

Heeft iedereen zijn kaartje neergelegd? Hierboven staat tussen haakjes het juiste jaartal.

Het lijstje staat in de volgorde waarin zij uitgevonden zijn.

3. School rond 1900

In een klas zaten tot wel 70 leerlingen bij elkaar. Twee aan twee zaten zij in schoolbanken, met de armen over elkaar. De 'domste' leerlingen moesten achterin zitten en de makkelijke leerlingen zaten voorin.

Schrijven deed je in de lagere klassen met een griffel (een soort staafje van steen) op een lei (een soort krijtbordje). Later mocht je met een pen schrijven, die je in een potje inkt moest dopen. Er waren geen werkboekjes en leren deed je door alleen te luisteren en na te zeggen. Heel saai. Leerlingen die kattenkwaad hadden uitgespookt werden in de hoek gezet, moesten strafregels schrijven of kregen slaag met een liniaal of rietje. Anton heeft heel wat straf gehad, hij was nou eenmaal beter in het verzinnen van manieren om te spieken, dan in het leren van de lesstof.

4. Een gevaarlijke droom Eerdere (mislukte) vliegpogingen

De mens heeft altijd al een fascinatie gehad voor vliegen. Een paar voorbeelden van mensen die het eerder probeerden (en daar niet allemaal in slaagden).

Icarus

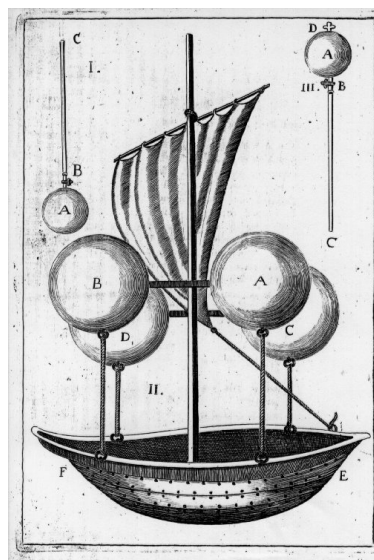
Misschien wel het beroemdste verhaal:

Omdat Daedalus en zijn zoon Icarus gevangen worden gehouden op Kreta, bedenkt Daedalus een manier om te ontsnappen: hij bouwt vleugels van een houten raamwerk, beplakt met veren in was. Omdat de was kan smelten, waarschuwt vader dat Icarus niet te hoog en dicht bij de zon mag vliegen, maar hij mag ook niet te laag, omdat de vleugels te zwaar zouden worden van het zeewater. Maar Icarus is roekeloos; hij vliegt toch te hoog. De was smelt en hij stort neer in zee.

Dit verhaal is een Griekse mythe, dus het is niet echt gebeurd. Maar het bewijst wel dat mensen al heeeel lang ervan droomden om te kunnen vliegen.

Een luchtschip

De Italiaan Francesco Lana de Terzi bedacht in 1670 een luchtschip. Een zeilbootje met ballen erboven die lichter zijn dan lucht. Het is nooit gebouwd. Zo zag het ontwerp er uit:

Of klik op: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d5/Lana_airship.jpg

Ballonvlucht

De gebroeders Montgolfier lieten in 1783 hun zelfbedachte luchtballon opstijgen. Ze vlogen niet zelf mee, maar zetten een schaap, een haan en een eend in de mand eronder. Het tochtje duurde maar 8 minuten. Ondanks de ruwe landing (de ballon scheurde door een flinke windstoot), overleefden alle inzittenden.

Zo werd het toen vastgelegd:

Of klik op: https://nl.wikipedia.org/wiki/Gebroeders_Montgolfier#/media/Bestand:Montgolfiere_1783.jpg

Gebroeders Wilbur en Orville Wright

In 1903 verzonden deze broers een vliegtuigje met een motor. Hun eerste tocht duurde 12 seconden waarbij ze ongeveer 37 meter aflegden. En het allerbeste: ze landden weer veilig.

Op dit vliegtuigje moest je plat gaan liggen. Zo zag dat eruit:

Of klik op: https://nl.wikipedia.org/wiki/Wright_Flyer#/media/Bestand:First_flight3.jpg

5. Hoe vliegt een vliegtuig?

Filmpje (2 minuten) 'Waarom kan een vliegtuig vliegen en wij niet?' <https://schooltv.nl/video-item/waarom-kan-een-vliegtuig-vliegen-en-wij-niet-de-vleugels-hebben-de-juiste-vorm>

Je moet dus eerst hard rijden voor je op kan stijgen.

Filmpje (2 minuten) 'Lucht laat een vliegtuig opstijgen' <https://schooltv.nl/video-item/lucht-en-vliegen-lucht-laet-een-vliegtuig-opstijgen>

Probeer het zelf ook een keer met een los A4'tje.

6. Nabespreken

Door na de voorstelling na te praten, verdiep & bestendig je de kijkervaring. Daarvoor kun je deze vragen gebruiken. Het gaat er om met elkaar te delen wat je gezien, gevoeld en gedacht hebt.

! Leerlingen mogen het oneens met elkaar zijn.

Kies vragen die aanspreken. En ga door op een vraag wanneer je merkt dat het onderwerp iets losmaakt.

Wat heb je gezien.

- Wie zaten er allemaal in het verhaal?
- Wat gebeurde er in het verhaal? Kan iemand een stukje vertellen, een gebeurtenis?
- Liep het goed af?

Wat vond je ervan.

- Wat vond je een mooi of leuk moment?
- Was er ook een zielig moment? Welk?
- Was er ook een spannend moment? Vertel.
- Wat vind je van Anton? Is hij een goeie leerling of niet?
- Zou je vrienden met Anton kunnen zijn? Waarom wel/niet?
(Bijv. Anton is avontuurlijk, maar hij is niet zo aardig tegen de mensen om hem heen. Hij leert niemands namen, hij vindt anderen niet zo goed als zichzelf: 'die anderen snappen echt niks.' 'Marietje is pas echt dom.'))
- Wat is pa voor iemand?
Is hij behalve streng, ook aardig? Wanneer, waarom? (Bijv: hij laat Antons boot door het zolderraam naar buiten takelen, hij is aan het eind trots, hij geeft Anton goed advies waar hij wat aan heeft 'veters strikken en gaan')
- Krijg jij wel eens 'stom' advies dat uiteindelijk eigenlijk heel goed advies is. Geef een voorbeeld.

En jij? Vragen en vervolgvragen.

- Zou jij Anton hebben willen zijn? Waarom wel/niet?
- Wat heb jij wel eens opgegeven, omdat het niet lukte? Vertel!
- Wat helpt jou om toch door te zetten, ook als je er helemaal geen zin in hebt? (Zoals bijvoorbeeld bij: je kamer opruimen, je rekenwerk afmaken, rennen tot het piepje...)
- Moet je altijd alles per se doorzetten tot het lukt?
 - ben je een mislukking als iets je nooit lukt? Vertel!
 - Is het extra knap om iets voor elkaar te krijgen dat je *eigenlijk heel moeilijk vindt*? Of is het minstens zo knap om te slagen in iets waar je *sowieso goed* in bent.
- Moet je talent hebben om te iets te laten lukken? (suggestie: Of kan je ook slagen door te oefenen en door te zetten?)
- Waar droom jij van? Iets maken (wat?), iets doen (wat?), iets meemaken (wat?), iets ontdekken (wat?), iets bereiken (wat?), gewoon een lekker rustig leven hebben...?
 - Denk je dat er iets is dat jij zelf kan doen om dat (te helpen) voor elkaar te krijgen?
 - Heb je het ervoor over om dat te doen?

Olympische spelen	Telefoon	Digibord
Vuurwerk	Auto	Euro muntgeld
Nederlands volkslied	Eiffeltoren	Zonnebril
Drop	1900	Balpen
Treinen	Bioscoop	Kleuren TV
Deurbel	Smeerkaas	De Efteling
Telefoon		Flevoland